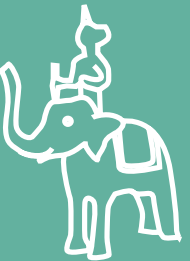

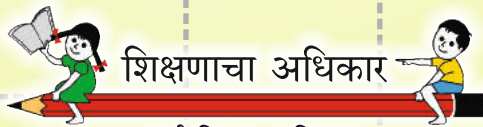
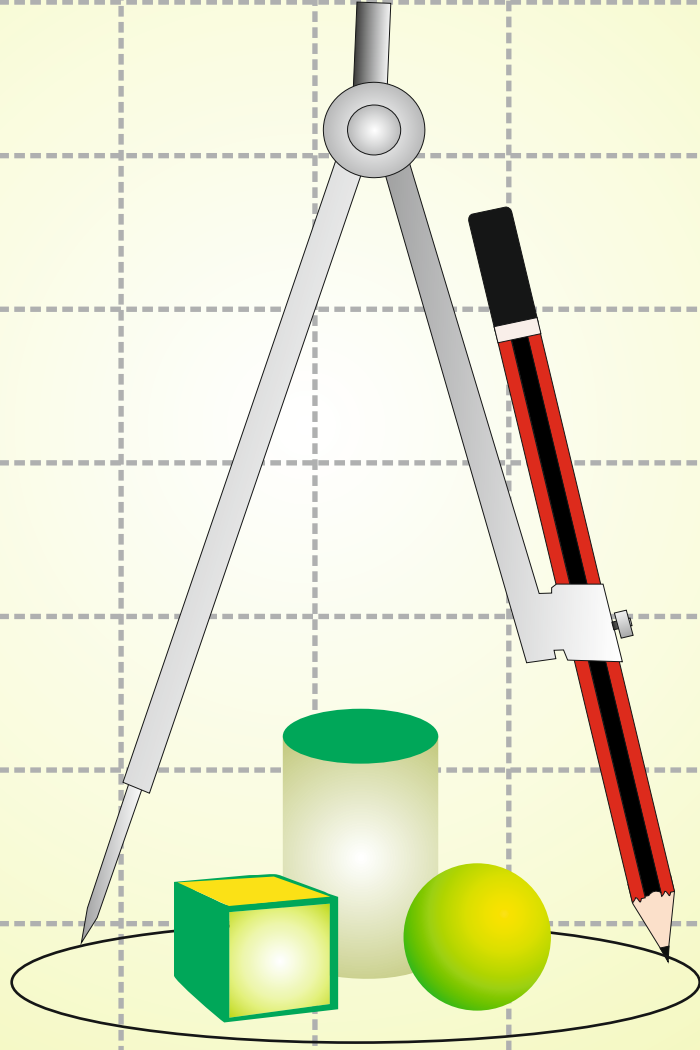
गणित

इयत्ता सहावी

गणित

इयत्ता सहावी

शिक्षणाचा अधिकार

सर्व शिक्षा अभियान
सारे शिकूया, पुढे जाऊया

मध्यप्रदेश राज्य शिक्षा केन्द्र, भोपाळ

राष्ट्रगीत

जन-गण-मन-अधिनायक जय हे
भारत-भाग्य-विधाता
पंजाब-सिन्धु-गुजरात-मराठा
द्राविड़-उत्कल-बंग
विंध्य-हिमाचल-यमुना-गंगा
उच्छल-जलधि-तरंग
तव शुभ नामे जागे, तव शुभ आशिष मागे,
गाहे तव जय-गाथा ।
जन-गण-मंगल-दायक जय हे
भारत-भाग्य-विधाता
जय हे, जय हे, जय हे,
जय जय जय जय हे ।

(प्रत्येक देशाचा स्वतःचा वैशिष्ट्यपूर्ण असा झेंडा आणि राष्ट्रगीत असते. 'तिरंगा ध्वज' हा सार्वभौम भारताचा राष्ट्रध्वज आहे आणि 'जन-गण-मन' हे राष्ट्रगीत आहे. राष्ट्रध्वजातील वरचा पट्टा हा केशरी रंगाचा आणि खालचा पट्टा हिरव्या रंगाचा असतो. मधला पट्टा शुभ्र पांढऱ्या रंगाचा असून त्याच्या मधोमध २४ आऱ्यांचे आणि निळ्या रंगाचे चक्र असते. केशरी रंग हे त्यागाचे तर शुभ्र पांढरा रंग हे शांतीचे आणि हिरवा रंग हे सृष्टिसौंदर्याचे प्रतीक आहे मधल्या पट्ट्यातील चक्र हे सारनाथ येथील सिंहमुद्रेच्या अंतर्गत असलेल्या चक्राप्रमाणे सत्य आणि सर्व धर्मांचे प्रतीक आहे)

राष्ट्रगीताची रचना गुरुदेव रवीन्द्रनाथ ठाकूर यांनी केलेली आहे. त्यामध्ये संपूर्ण देशासाठी मंगलकामना केलेली आहे राष्ट्रगीत आणि राष्ट्रध्वजाचा योग्य आदर राखणे हे सर्व भारतीय नागरिकांचे कर्तव्य आहे. जेव्हा राष्ट्रगीत गायले जात असेल किंवा त्याचे संगीत वाजवले जात असेल, तसेच ध्वजारोहण केले जात असेल तेव्हा 'सावधान' स्थितीमध्ये उभे राहून त्याचा आदर केला पाहिजे.)

विद्यार्थियों को ऐसी तालीम दी जानी चाहिए जिससे वे संसार के महान धर्मों को आदर के साथ सीख सकें।

—महात्मा गांधी

— ★ —

राष्ट्र गीत

वन्दे मातरम्

श्री बंकिमचंद्र चट्टोपाध्याय : आनन्दमठ

वन्दे मातरम्, वन्दे मातरम्।
सुजलाम् सुफलाम् मलयज शीतलाम्।
शस्य श्यामलाम् मातरम्। वन्दे मातरम्॥
शुभ्रज्योत्स्नाम् पुलकित यामिनीम्।
फुल्ल कुसुमित द्रुमदल शोभिनीम्॥
सुहासिनीम् सुमधुरभाषिणीम्।
सुखदाम् वरदाम् मातरम्। वन्दे मातरम्॥

भारताचे संविधान

भाग ४ क

नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये

परिच्छेद ५१ क

मूलभूत कर्तव्ये – भारताच्या प्रत्येक नागरिकाचे हे कर्तव्य असेल की त्याने,

- (क) संविधानाचे पालन करणे आणि त्याचे आदर्श व संस्था, राष्ट्रध्वज व राष्ट्रगीत यांचा आदर करणे;
 - (ख) ज्यामुळे आपल्या राष्ट्रीय स्वातंत्र्यलढ्यास स्फूर्ती मिळाली त्या उदात्त आदर्शांची जोपासना करून त्यांचे अनुसरण करणे;
 - (ग) भारताची सार्वभौमता, एकता व एकात्मता उन्नत ठेवणे व त्यांचे संरक्षण करणे;
 - (घ) देशाचे संरक्षण करणे व आवाहन केले जाईल तेव्हा राष्ट्रीय सेवा बजावणे;
 - (ङ) धार्मिक, भाषिक व प्रादेशिक किंवा वर्गीय भेदांच्या पलीकडे जाऊन भारतातील सर्व जनतेमध्ये सामंजस्य व बंधुभाव वाढीला लावणे; स्त्रियांच्या प्रतिष्ठेला उणेपणा आणणाऱ्या प्रथांचा त्याग करणे;
 - (च) आपल्या संमिश्र संस्कृतीच्या समृद्ध वारशाचे मोल जाणून तो जतन करणे;
 - (छ) वने, सरोवरे, नद्या व वन्य जीवसृष्टी यांसह नैसर्गिक पर्यावरणाचे रक्षण करून त्यात सुधारणा करणे आणि प्राणिमात्रांबद्दल दयाबुद्धी बाळगणे;
 - (ज) विज्ञाननिष्ठ दृष्टिकोन, मानवतावाद आणि शोधकबुद्धी व सुधारणावाद यांचा विकास करणे;
 - (झ) सार्वजनिक मालमत्तेचे रक्षण करणे व हिंसाचाराचा निग्रहपूर्वक त्याग करणे;
 - (ञ) राष्ट्र सतत, उपक्रम व सिद्धी यांच्या चढत्या श्रेणी गाठत जाईल अशाप्रकारे सर्व व्यक्तिगत व सामुदायिक कार्यक्षेत्रात पराकाष्ठेचे यश संपादन करण्यासाठी झटणे,
 - (ट) माता-पित्याने किंवा पालकाने सहा ते चौदा वर्षांदरम्यानचे आपले अपत्य किंवा, यथास्थिती, पाल्य याला शिक्षणाच्या संधी देणे.
- ही प्रत्येक भारतीय नागरिकाची कर्तव्ये असतील.